

1. Дорошенко Г. О. Трансформація HR-менеджменту в цифрову епоху. Економіка та суспільство. 2024. № 5. С. 78-84.
2. Сучасні моделі управління персоналом: підручник / за ред. С. М. Невмержицької. Київ : КНУТД, 2023. 245 с.
3. Ковальчук В. І. Тайм-менеджмент та самоорганізація при дистанційній роботі. Менеджмент інновацій. 2025. № 2. С. 15-22.
4. Armstrong M., Taylor S. Armstrong's Handbook of Human Resource Management Practice. 16th Edition. Kogan Page, 2023. 712 p.

УДК 658.5:338.45:355.01

Захарова С.С., здобувач вищої освіти
Кирилко Н.М., науковий керівник, к.е.н, ст.викл.
Київський національний університет
технологій та дизайну

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ У ВОЄННИЙ ЧАС

Оптимізація виробничих витрат є одним із ключових напрямів забезпечення економічної стійкості підприємств у сучасних умовах. В умовах воєнного стану ця проблема набуває особливої актуальності, оскільки підприємства стикаються з порушенням логістичних ланцюгів, нестабільністю постачання сировини, зростанням вартості енергоресурсів та зменшенням платоспроможного попиту. У таких умовах ефективне управління витратами стає важливою передумовою збереження виробничого потенціалу підприємств і підтримання їх конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Сучасні економічні умови висувають нові вимоги до організації виробничої діяльності підприємств. У період воєнних дій багато компаній змушені адаптувати свої бізнес-процеси, скорочувати витрати та оптимізувати використання наявних ресурсів. У зв'язку з цим виникає проблема пошуку ефективних механізмів управління витратами, які дозволяють зменшити собівартість продукції без зниження її якості. Вирішення цієї проблеми передбачає проведення комплексного аналізу структури витрат підприємства, визначення основних факторів їх зростання та розроблення практичних заходів щодо їх оптимізації.

Одним із важливих напрямів зниження виробничих витрат є раціональне використання матеріальних ресурсів. У воєнний час підприємства часто стикаються з дефіцитом сировини та складнощами її транспортування, що призводить до підвищення виробничих витрат. Тому значну роль відіграє впровадження ресурсозберігаючих технологій, використання альтернативних матеріалів, а також зменшення витрат у виробничому процесі. Крім того, важливим фактором є підвищення енергоефективності виробництва, оскільки

витрати на енергоресурси становлять значну частину загальної собівартості продукції [1, с. 85].

Іншим напрямом оптимізації витрат є вдосконалення організації виробництва та управління підприємством. У сучасних умовах особливого значення набуває впровадження цифрових технологій, автоматизації виробничих процесів та використання інформаційних систем управління. Такі інструменти дозволяють підвищити продуктивність праці, скоротити час виконання виробничих операцій і зменшити витрати на управління підприємством. Крім того, важливим є застосування сучасних методів управління витратами, зокрема бюджетування, контролінгу та системи управління витратами за центрами відповідальності [2, с. 124].

Досвід українських підприємств показує, що ефективним інструментом оптимізації витрат є також удосконалення логістичних процесів. Порушення транспортної інфраструктури та обмеження в перевезеннях змушують підприємства шукати нові канали постачання сировини та збуту продукції. Оптимізація логістики, використання альтернативних маршрутів перевезення та розвиток співпраці з новими партнерами дозволяють зменшити витрати на транспортування та забезпечити безперервність виробничої діяльності [3, с. 63].

Результати дослідження свідчать, що ефективна оптимізація виробничих витрат у воєнний час можлива лише за умови комплексного підходу. Підприємствам необхідно одночасно вдосконалювати систему управління витратами, впроваджувати інноваційні технології, підвищувати ефективність використання ресурсів та розвивати гнучкі механізми управління виробництвом. Важливим фактором є також підвищення кваліфікації персоналу та впровадження сучасних методів управління бізнес-процесами.

Отже, оптимізація виробничих витрат є важливим інструментом забезпечення економічної стабільності підприємств у період воєнного стану. Раціональне використання ресурсів, модернізація виробничих процесів, удосконалення логістики та впровадження сучасних систем управління витратами сприяють підвищенню ефективності діяльності підприємств і забезпечують їх адаптацію до складних умов функціонування. Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування запропонованих підходів підприємствами для підвищення ефективності виробництва та зниження витрат у кризових умовах.

Література

1. Герасимчук В.Г. Економіка підприємства в умовах кризових трансформацій. – Київ: КНЕУ, 2023.
2. Шегда А.В. Менеджмент підприємства в сучасних умовах. – Київ: Центр учбової літератури, 2022.

3. Дикань В.Л. Економіка та управління підприємством у воєнний період. – Харків: ХНЕУ, 2024.

4. Коваленко О.В. Управління витратами підприємства. – Київ: КНЕУ, 2023.

УДК 330.675

Чкана А.О., здобувач вищої освіти
Бондаренко С.М., науковий керівник, д.е.н., доц.
Київський національний університет технологій та дизайну

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЯК ОСНОВА ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах глобалізації та стрімкого розвитку технологій ключовим чинником успіху підприємства є його ефективне управління. Цифрова трансформація системи управління підприємством дозволяє оптимізувати бізнес-процеси, забезпечуючи при цьому стійкість в умовах невизначеності та ризиків.

Аналіз зарубіжних та вітчизняних наукових джерел свідчить, що цифровізація управління підприємством є предметом дослідження багатьох вчених, таких як Бондаренко Б.С. [1], Гарафонова О.І., Голушко Д.Ю. [2], Кайда І.Ф., Коломоєць Є.В., Корсуненко І.Г. [1] та ін.

Підприємство є основною ланкою економіки, має певну місію, працює для задоволення потреб суспільства та отримання прибутку. Структура підприємства включає виробничі, економічні, фінансові, соціальні, екологічні та управлінські аспекти. Цифрова трансформація управління підприємством є основою успіху на ринку і розглядається «як еволюція від автоматизації окремих функцій до комплексної перебудови бізнес-моделі, організаційного дизайну та корпоративної культури. Її ключовий зміст полягає в переході від лінійної «механістичної» логіки до системного, гнучкого управління на основі даних, де стратегія, процеси, технології, люди, дані та кібербезпека взаємопов'язані і взаємопідсилюють одне одного» [2].

Основою цифрової трансформації управління підприємствами є сучасні передові технології, такі як штучний інтелект ШІ, великі дані, хмарні обчислення, Інтернет речей та ін. Сутність цифрової трансформації управління підприємством полягає в комплексній зміні всієї системи управління підприємством, що передбачає глибоку трансформацію бізнес-процесів, організаційної структури управління, корпоративної культури, механізмів прийняття управлінських рішень. У результаті цифровізації підприємство переходить до більш інноваційної, гнучкої, адаптивної моделі управління, що дозволяє ефективніше реагувати на зміни зовнішнього середовища.

Цифрова трансформація управління здійснює значний вплив на конкурентоспроможність підприємства та забезпечує низку важливих